

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет гуманітарно-педагогічний

19 червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕЛЮВАННЯ
ТА МОНІТОРИНГУ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ»

Галузь знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація”

Спеціальність С4 “Психологія”

Освітня програма “Психологія” (ОС “Магістр”)

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: професор кафедри психології, доктор психологічних наук,
професор, Олексій ПОЛУНІН

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Психологічні технології моделювання та моніторингу електоральної поведінки»

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна знайомить студентів з основними підходами в психологічних дослідженнях електоральної поведінки – з особливостями формулювання електоральної пропозиції, сприйняттям електоральної пропозиції її оцінюванням, з нормативною базою організації виборчого процесу. В курсі розглядаються концепції електоральної поведінки, вивчаються основні чинники, які визначають електоральну поведінку, особливості прийняття рішення виборцем та можливі впливи на нього. Опановуються методи для емпіричного вивчення електоральної поведінки.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	«Магістр»	
Спеціальність	С4 «Психологія»	
Освітньо-професійна програма	«Психологія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	_____
	(назва)	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	10 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна робота	90 год.	100 год.
Індивідуальні завдання	0 год.	0 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: розгляд теорій, факторів та механізмів електоральної поведінки, розкриття основних технологій соціологічного забезпечення виборчих кампаній.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчально дисципліни: методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, диференційна психологія, етнопсихологія.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Реклама в системі маркетингових відносин												
Тема 1. Предмет і метод соціології електоральної поведінки	10	2	2			6	10					
Тема 2. Соціологічні теорії електоральної поведінки	8	2	2			4	8					
Тема 3. Соціально-психологічні та економічні фактори електоральної поведінки	8	2	2			4	8					
Тема 4. Політична поведінка як форма участі у реалізації влади	8	2	2			4	8					
Тема 5. Фактори електоральної поведінки	14	4	4			6	14					
Тема 6. Виборчі системи	12	2	4			6	12					
Разом за змістовим модулем 1	60	14	16			30	60					
Змістовий модуль 2. Реклама, психологічний вплив та психологічні особливості рекламної діяльності												
Тема 1. Соціологічні технології у виборчих кампаніях	10	4	2			4	10					
Тема 2. Моделі організації виборчих кампаній у країнах ЄС	10	2	2			6	10					
Тема 3. Моделі організації виборчих кампаній у США	12	4	4			4	12					
Тема 4. Виборчі та поствиборчі технології: міжнародний досвід та вітчизняна практика	11	2	2			8	11					
Тема 5. Соціологічні опитування під час виборчого процесу	16	4	4			8	16					

Разом за змістовим модулем 2	60	16	14			30	60					
Усього годин	120	30	30			60	120					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод соціології електоральної поведінки	2
2	Соціологічні теорії електоральної поведінки	2
3	Соціально-психологічні та економічні фактори електоральної поведінки	2
4	Політична поведінка як форма участі у реалізації влади	2
5	Фактори електоральної поведінки	4
6	Виборчі системи	2
7	Соціологічні технології у виборчих кампаніях	4
8	Моделі організації виборчих кампаній у країнах ЄС	2
9	Моделі організації виборчих кампаній у США	4
10	Виборчі та поствиборчі технології: міжнародний досвід та вітчизняна практика	2
11	Соціологічні опитування під час виборчого процесу	4

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія досліджень електоральної поведінки	2
2	Моделі електоральної поведінки.	4
3	Поняття масових політичних настроїв.	4
4	Роль ЗМІ в конструюванні політичної реальності.	4
5	Пропаганда: сутність і технології.	4
6	Дослідження електоральної поведінки в США й Західній Європі.	4
7	Особливості виборчої системи у сучасній Україні.	4
8	Український досвід вивчення суспільної думки в період виборів.	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Місце електоральної поведінки серед інших соціальних дисциплін	6
2	Мічиганська школа електоральної поведінки.	4
3	Теорії «ірраціонального вибору» (С. Розенберг і П. Маккаферті)	4
4	Переваги та недоліки мажоритарної, пропорційної та змішаної виборчих систем	4
5	Об'єктивні та суб'єктивні фактори впливу на електоральну поведінку	6
6	Виборча система в Україні	6
7	Французька школа електоральної поведінки	4
8	Релігійність як чинник електоральної поведінки.	6

9	Класична американська модель електоральної поведінки (Р. Вольфінгера, С. Розенстоуна)	4
10	Інформаційний супровід виборів і становлення дослідницьких технологій.	8
11	Теорії раціонального вибору (Е. Даунс, М. Файорина)	8

1. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- реферат
- екзамен

2. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій;
- метод командної роботи, мозкового штурму

3. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Практична 1. Історія досліджень електоральної поведінки	Знати базові категорії в дослідженнях з соціології та психології електоральної поведінки	10
Практична 2. Моделі електоральної поведінки	Знати основи моделі електоральної поведінки.	10
Практична 3. Поняття масових політичних настроїв.	Знати та розуміти особливості дослідження масових політичних настроїв.	10
Практична 4. Роль ЗМІ в конструюванні політичної реальності.	Знати особливості діяльності ЗМІ по формуванню політичної реальності.	10
Модульна контрольна робота 1.		60
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Практична 1. Пропаганда: сутність і технології.	Знати сутнісні риси та концепції пропаганди.	10

Практична 2. Дослідження електоральної поведінки в США й Західній Європі.	Знати та вміти застосовувати досвід досліджень електоральної поведінки в США та Західній Європі.	10
Практична 3. Особливості виборчої системи у сучасній Україні.	Розуміти виборчу систему України, вміти формулювати завдання по впливу на електоральну поведінку з урахуванням сутності виборчої системи в Україні.	10
Практична 4. Український досвід вивчення суспільної думки в період виборів.	Знати особливості українського досвіду моделі прийняття р вивчення суспільної думки в період виборів.	10
Модульна контрольна робота 2.		60
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен/залік		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=4641>;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Білецька Т. В., Купчишина В. Ч. Політична психологія : навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2022. 184 с.
2. Васютинський В. Психологічні координати українського світу: монографія. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Київ : Талком, 2024.
3. Вишняк О. І. Електоральна соціологія: історія, теорія, методи. Київ: Ін-т соціології НАНУ, 2000. 310 с.
4. Головаха Є. І. Суспільство, що трансформується. Досвід соціологічного моніторингу в Україні. Київ, 1997. 156 с.
5. Козирев М. П. Політична психологія: навч. Посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.
6. Нестерович В. Ф. Виборче право України: підр. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 504 с.
7. Belulucci P. Modeling electoral choice in Europe in the twenty-first century: an introduction/ P. Bellucci, P. Whiteley // Electoral Studies. 2006. Vol. 25. P. 419-423.

11. Інформаційні ресурси

1. <https://sau.in.ua/> – офіційний сайт соціологічної асоціації України (устав САУ, кодекс професійної етики соціолога, указ президента про розвиток соціологічної науки).
2. <https://razumkov.org.ua/> – офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень).
3. www.socis.kiev.ua – сайт центру соціальних та маркетингових досліджень (Київ), викладено багатий емпіричний матеріал (результати соціологічних досліджень, публікації центру, статистичні дані).
4. <https://appu.com.ua/oseredky/kyivskiy-pidrozdil/slusarevskyy-mm/> Асоціація політичних психологів України.